

Grytnäs

GRYTNÄS socken i Folkare härad är belägen norr om Avesta och kring Dalälven och sjön Nävden. En tätare bebyggelse förekommer i samhällena Högbo (c:a 425 inv.), Skogsbo (c:a 410 inv.) och Rudbo (c:a 260 inv.) samt i Månsbo industrisamhälle (c:a 75 inv.), beläget vid Dalälvens strand mitt emot Avesta. Här ligga Månsbo kloratfabrik, som äges av Alby Nya Kloratfabriks A.-B. och en 1934 anlagd aluminiumfabrik, tillhörande Norska Aluminiumbolaget, samt kraftverk.

Fornminnen: Från stenåldern ha påträffats talrika spår av mänskligt liv. Antalet funna stenyxor uppgår till omkring 60. De flesta äro trindyxor. Från brons- och

järnåldern ha ej gjorts några fynd. Dock förekomma en del järnåldersgravar. En borg skall en gång ha legat vid Askön, men inga andra lämningar finnas från denna än en stor ask, som möjligen kan vara en återstod av de träd, som lära ha omgivit borgen. Med en gammal lind av 5,76 meters omkrets vid bröst höjd skall enligt traditionen vara förbundet minnet av Gustav Vasa, som bundit sin häst vid densamma förmedelst silvermärkla. Ett minne från senare gångna tidens kultur har man tillvaratagit i Grytnäs gammalgård, som rymmer flera intressanta väggmålningar och samlingar.

Areal: 105,25 kvkm. Enligt 1938 års fastighetstaxering är ägovidden: 2.811,42 har åker, 111,67 tomt och trädgård, 103,81 slätteräng, 15,97 kultiverad betesäng, 159,35 annan betesäng, 5.201,15 skogsmark, 493,43 övrig mark.

Jordbruksv.: 2.922.500 kr.

I jordbruksv. ing. värde å skogsmark: 169.850 kr.

Skogsv.: 577.700 kr.

Invånarantal: 3.202.

Kommunikationer: Månsbo har genom en liten industribana förbindelse med Jularbo vid Norra Stambanan. Den söder om Dalälven belägna delen av socknen har järnvägsförbindelse genom Snickarbo hpl. vid Södra Dalarnas järnväg.

"Grytonæs", som socknen kallades 1383, är eget pastorat. Avesta var till 1919 annex till Grytnäs.

Kyrkan är av gråsten och torde vara byggd omkring 1300. Den har långhus med kryssvalv, vilka antagligen stamma från senare delen av 1300-talet, kor från 1730 och torn från 1799. Den genomgick en inre restaurering 1938.

Kyrkoherde: Karlén, Karl Ivan Arild.